

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ МАСТЕР РАДА ЗА ОДБРАНУ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум именовања (избора) комисије: 18.04.2018. и 17.06.2020.
2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назив факултета (установе) у којој је члан комисије запослен:
 1. др Драган Гачић, ванр. проф., Шумарског факултета у Београду
(Ужа научна област: Искоришћавање шума и ловство са заштитом ловне фауне)
 2. др Милорад Даниловић, редовни професор, Шумарског факултета у Београду
(Ужа научна област: Искоришћавање шума и ловство са заштитом ловне фауне)
 3. др Ненад Ћупрић, ванредни професор, Шумарског факултета у Београду
(Ужа научна област: Искоришћавање шума и ловство са заштитом ловне фауне)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме: Немања, Мирослав, Пејановић
2. Датум и место рођења, општина, држава: 14.08.1994., Сомбор, Србија
3. Студијски програм основних студија које је кандидат завршио: Универзитет у Новом Саду, ПМФ, одсек Ловни туризам
4. Датум завршетка основних студија: 29.09.2017.

III НАСЛОВ МАСТЕР РАДА

Утицај поплава на популације обичног јелена у Војводини

IV ПРЕГЛЕД МАСТЕР РАДА

Мастер рад дипл. инж. Немање Пејановића, под насловом **Утицај поплава на популације обичног јелена у Војводини** обухвата 58 страница куцаног текста, а у раду има 6 табела, 3 графикона и 19 слика. Списак коришћене литературе износи 15 наслова. Рад садржи извод на српском и енглеском језику, као и резиме на српском језику. Обрађен текстуални материјал је подељен у следећа поглавља:

1. Увод (стр. 1-2)
2. Материјал и метод рада (стр. 3)
3. Резултати и дискусија (стр. 4-53)
 - 3.1. Основни подаци о ловиштима обичног јелена уздуж Дунава и Саве (стр. 4-15)
 - 3.2. Преглед резултата досадашњих истраживања (стр. 16-26)
 - 3.3. Карактеристике водотока Дунава и Саве (стр. 26-37)
 - 3.4. Значајније поплаве на територији Војводине и њихов утицај на популације и станишта обичног јелена (стр. 38-53)
4. Закључак (стр. 54-55)

5. Литература (стр. 56)

6. Резиме (стр. 57)

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА МАСТЕР РАДА

Увод

Кандидат наглашава да поплава представља једну од најзначајнијих елементарних опасности (хазарда) која према најновијим подацима бројних истраживачких институција проузрокује све веће последице по људе, материјална и културна добра, као и животну средину. Најбројније и биолошки и економски највредније популације обичног јелена у Војводини заузимају подручја Подунавља и Посавине, односно шумске (плавне) површине храста лужњака, цера, пољског јасена, граба и меких лишћара (врба и топола) поред Дунава, Саве и Босута, које су повољна станишта за ову врсту аутохтоне крупне длакаве дивљачи.

Осим што узрокују угинућа (дављења) јединки обичног јелена, или страдање због стреса и исцрпљености, велике и дуготрајне поплаве утичу и на појаву заразних и паразитских болести (нпр. велики метиљ). Услед тога долази до опадања бројног стања и нарушавања планиране (оптималне) структуре популације - старосна, полна и трофејна. Такође, велике поплаве утичу на миграцију јединки у суседна станишта (ловишта) и дугорочно погоршавају повољност станишта за обичног јелена у погледу исхране и заклона.

Циљ рада је анализа утицаја поплава на популације обичног јелена у ловиштима посебне намене у Војводини, што је до сада ретко био предмет интересовања и истраживања у нашем ловству, са нагласком на прикупљање података из домаћих и страних литературних извора, као и евиденција газдовања ловиштима у којима су дати подаци о последицама катастрофалних поплава у пролеће 1965. и 2014. године.

Материјал и метод рада

Основни материјал за израду рада су нумерички и атрибутивни подаци из планских докумената и евиденција газдовања ЈП „Војводинашуме“ и ЈВП „Воде Војводине“. Кандидат је користио и податке које је саопштио или публиковао Републички хидрометеоролошки завод Србије (РХМЗ), а прикупљена је и расположива научна и стручна литература у којој је обрађена проблематика поплава, нарочито утицај катастрофалних поплава на популације обичног јелена и њихова станишта.

Резултати и дискусија

У овом поглављу кандидат је прво укратко описао шумска ловишта на територији Војводине у којима се гаји обични јелен, а која се налазе у непосредној близини Дунава и Саве. Подунавска ловишта која су потенцијално угрожена и најчешће погођена поплавама су шумска ловишта посебне намене: „Козара“, „Апатински рит“, „Подунавско ловиште Плавна“ и „Букински рит“. Пратећи ток реке Саве, ловишта обичног јелена која су најчешће под утицајем поплава су „Босутске шуме“, „Моровић“ и „Посавско ловиште Каракуша“. Између осталог, кандидат наглашава значај ловишта „Козара“ које са 48,0% учествује у укупном планираном одстрелу обичног јелена у Војводини (ловна 2019/20. година).

Потом, кандидат наводи резултате истраживања у Хрватској (Грубешкић, Доротић, 1999), који указују на страдања дивљачи у поплавама које је изазвала река Драва у периоду 1996-1998. година, као и на проблеме у санацији ловишта и повећању фонда

дивљачи након поплаве. Такође, кандидат даје резултате из дисертације „Смањивање негативних утицаја поплава у ловишту „Апатински рит“ употребом ГИС-а“ (Марковић, 2010), који приказују један од савременијих начина предвиђавања и ублажавања утицаја поплава на јеленску дивљач.

Кандидат је приказао и карактеристике водотока Дунава и Саве, будући да се уздуж ових река на територији Војводине налазе бројна шумска ловишта у којима се гаји обични јелен, од којих су многа потпуно или делимично ограђена.

На крају овог поглавља, кандидат је детаљно описао неке од најразорнијих поплава на територији Војводине.

Највећа поплава у 20. веку на територији Војводине десила се 1965. године, када је страдао велики број разне дивљачи и причињена велика штета на инфраструктури и пољопривредном земљишту. Велике кише које су почеле падати у другој половини марта, проузроковале су рано отапање снега у горњим токовима Драве и Дунава, што је условило неуобичајен висок водостај за то доба године. Услед честих киша у априлу и мају, водостај ових река стално је био висок тако да је нагло и прерано топљење снега у другој половини маја на великим висинама узроковало формирање плавног таласа на реци Дунав, који је у многим местима и свом току попримио највише катастрофалне водостаје у историји. Највећу штету у ловишту „Босутске шуме“ проузроковала је катастрофална поплава у пролеће 2014. године, која је имала карактер елементарне непогоде. Поплавни талас је дошао из суседне Хрватске, услед оштећења (пробијања) одбрамбеног насипа на реци Сави, и проузроковао је огромну материјалну штету на разним инфраструктурним објектима и пољопривредном земљишту, као и у популацији обичног јелена. На пример, у ловишту посебне намене „Босутске шуме“ (ЈП „Војводинашуме“) евидентиране су 34 угинуле јединке обичног јелена, док су у суседном ловишту „Спачва“ (ЈП „Хрватске шуме“) евидентиране 42 угинуле јединке обичног јелена.

Закључак

Кандидат закључује да газдовање популацијама обичног јелена на подручју Војводине која тренутно има најмању шумовитост у нашој земљи ($\approx 7\%$), и где су велике површине земљишта потенцијално угрожене од поплава, нарочито ограђена шумска ловишта посебне намене (или ограђени делови тих ловишта), није једноставно и знатно је теже него у свим подручјима на територији централне Србије. Ово је изражено у приобаљу Дунава, Саве и Босута, будући да се у наведеним подручјима плански гаје популације обичног јелена велике густине у условима интензивне шумске производње (ловишта „Козара“, „Апатински рит“, „Букински рит“, „Босутске шуме“, „Подунавско ловиште Плавна“ и „Посавско ловиште Каракуша“).

Потребно је да се успостави систем мониторинга утицаја поплава на ловишта у приобаљу великих река (нпр. дефинисање праваца и стаза кретања јеленске дивљачи приликом извлачења из потопљених делова ловишта). Главну улогу у спречавању и ублажавању последица катастрофалних поплава имају водопривредне организације и стручна служба корисника ловишта, уз додатну помоћ и подршку ловаца, локалног становништва и надлежних државних институција. Када се већина јеленске дивљачи врати у ловиште након поплаве и почне да се понаша на уобичајен начин, корисник ловишта треба да поново процени бројност и структуру популације.

VI ЗАКЉУЧЦИ

Комисија је констатовала да је дипл. инж. Немања Пејановић, доказао да је способан да самостално примењује теоријска и практична знања која је стекао током студија, да поседује способност критичког мишљења и логичког закључивања, и да је у стању да на јасан начин изложи своје закључке. Имајући у виду наведено Комисија сматра да мастер рад дипл. инж. Немање Пејановића, под насловом **Утицај поплава на популације обичног јелена у Војводини** има све потребне елементе и да се може прихватити као мастер рад.

VII КОНАЧНА ОЦЕНА МАСТЕР РАДА:

1. Да ли мастер рад садржи све битне елементе и да ли је написан у складу са насловом рада: ДА

2. Недостаци мастер рада и њихов утицај на резултат истраживања: осим недостатака техничке природе (словне грешке) нема већих недостатака

VIII ПРЕДЛОГ:

На основу укупне оцене мастер рада, комисија предлаже да се мастер рад прихвати, а кандидату одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Драган Гачић, ванредни професор, Универзитета у Београду-Шумарског факултета

др Милорад Даниловић, редовни професор, Универзитета у Београду-Шумарског факултета

др Ненад Ћупрић, редовни професор, Универзитета у Београду-Шумарског факултета